

- 1 તારાંિક ગદીતા નું લોકપ્રિય સર્જન પ્રલાલિયાં છે.
- 2 'સમભાગ' પર લીલ લગતી રહેતું.
- 3 'કથામ પંડા સમીપે' કાવ્ય નું સાહિત્ય સ્વરૂપ 'ગદલી' છે.
- 4 'સાચાણી' કાવ્યસંગ્રહ નું 'કુચી' નામ નું કાવ્ય સમજાવ સમજાવવા કલમોં છે.
- 5 સ્ત્રીલિંગા એ ગામ લોકો ને કહ્યું, " સોં (સુવનકાં) સેક પાપ ન કહ્યું લીલ, તે પ્રલેલી પદ્ય રેકે!".
- 6 ફેરિસ થલેલા લાલા-લાનાં સોંલુ પુકી લાટલા નથી.
- 7 લાલ 'લાલ નલી' નાં કાસાં સુએ છે.
- 8 લેલ અને રસલિલામી જે છે કે, " સોં અને નેમીથી લાનાલેલા ગદીલાં નાં કલોં ક લેલ લીલી નથી; સોં જ લેલે 'ભુલ' (અચાચા) અને 'લિલ' પરમાલ નલે પલા કલોં જ લેલ નથી; સતલલ કે તે લેલે અલિલલ છે.
- 9 'સવના અલીલા' લોકગીત માં નાચિકા સમડી લાથી સમા સંલેલો ગોડલાલો છે " લાલા ! સેલલ લીલ તે સેલાય, કુંલ જેલ લેલે સેલલા ? કુંલા લીલ તે લાલ કલાય, સમુલ લે લાલ લી લેલે કલાય ? લાલ લીલ તે લેલી સે, પલ ને લેલ લેલે લેલાય ? લાલા ! કાલાલ લીલ તે લાંલીસે, નસીલ જેલ લેલે લાંલાય ?"
- 10 કવિ સે પીલાલી પલની ના અલમાન લિલિલે લાલેલા કાવ્યની 'લેલનું લેલન' કહ્યું છે. આ કાવ્ય સુંલેલી નું નથી, આ કાવ્ય લોંલેલ અને નાંગલનું છે, સેલા કિપલોંગ નું નલિ પાલ પુલના નું છે. સે પુલના નું લેલન સંલિલ સંલકાલે પકી નલિ સલે, લેલી 'લેલનું લેલન' કહ્યું છે.
- 11 લેલી સે પ્રલેલન થલેલે નાલ અને લલાલેલી ને કુલ નલ લાલેલન આલ્યાં. લેલેલ લેલી લે - લે લાલેલન આલ્યાં, લોંપ્રલન લલિકલાલે નાલ ને લાલો લાં સુલી સુકાલ નલિ લેલી કલામલાલા આપી, કિપલેલ સેક સમલેલન આપ્યાં. લોંડા ના અલ માં સે સેલે લોંલલાં લાલેલ આલે સેક લિલાસનાં લોં સેલન લેલી લાકલે. અલિલ સે લાલેલન આપ્યું, 'લું અલિલ લી લાલીલા નલિ અને લું કલાલે સેલે લાલ

કોઈકે કે તપ્ત જ કું મગર (રાજક) થઈલા . ' સર્વે વરણન આપતાં કરું . ' કું
 કર્યાં સુદી ભજ ભીલાવીલા ત્યાં સુદી તાણ ભજમાં કોઈને ઈંગ નહિ થાય અને
 તાણે કયા મું જે વાંચક કરીને તેને કથારેય ભણવું (ભાગવું) નહિ પડે . ' અંતમાં
 વણુવી વરણન આપતાં કરું . ' તાણ ભજમાં સુદું સુકા નવપલ્લવિત થઈ જશે અને
 કું માવું સમણા કોઈકે કે તપ્ત જ તાણ ભજમાં જાળ વરણથી . ' સી પદી દશકાંત
 ની વર આપી . ' તાણ હાય અનુલક્ષવિયા થશે સીરતે તેના કાથમાં કોઈ પણ
 સુવ વસ્તુ સુકવામાં આવશે તો તે તપ્ત સુવંત થઈ જશે . '

12 'કુશી' વાક્યમાં કવિ જે અણકથા છે , સીને ભકત કરી ભકત કે નહિ એ વકાસ
 કીવાવું કરે છે . સુવનમાં હોંક વસ્તુ ભકત બનતી નથી . હોંક હોંક માં કવિએ
 આ જ ભાવ બી કુદી કુદી વસ્તુને સામલાને સુકીને અમથાથી છે . પદ્યાર્થ જ
 છે . તેને કીભાવવાના રાશી તેવલા મથતી કરી , પણ વચ્ચે છે . સુવન માં હોંક
 ને માવું લઈવું છે . પણ કોઈના સુવનમાં સુકાની જેમ કાળ કેલાવી ને કાચારપ
 બનાવું સીરતે કે ઉપકારક બનાવું સુવેલ છે . કોઈને અરહત્ય કરવા માટે
 હોંક ની ઉદાસવાવના કીરવે , તેથી પરીપકાર ની ભાવના કીવી અદેલી બાબત
 નથી . કવિ નગર ને બાબક જેવું આબુદી કરે છે , તેમ કે કોઈ પણ વગર માં
 આવી સીરતે નગર ના સુવનથી લલચાઈ કથા છે . કાચાના કીરવે ગતિ પાછી
 સમથ અબી ભકાતી નથી , કીરવે ગતિથી સમથને કુચારી ભકાતી નથી . કીરવે
 ની ઉલ્લાસવાથી સમથ અદેલી ભકાતી નથી . આથી પણ કાચાને કીરવે કીરવેની ની
 આમઆમના સુકીને અમથ ની ગતિ ની આંદાજ આપી છે . આમઆમાં હોંકનાં
 પ્રતિબંધ કીલાય છે , પણ સીને ભાષી સંલંકો કાંઈ ભકાતી છે . સી માટે ની
 કોઈને આંધી માં આચારુ હોંકમાં વરણ આપવું કરી છે . આમ કવિની
 આણકથાનાં કીર આમકાલી ભકત ની પ્રીલા કરી ભકાતી નથી , સી કુદા કુદા
 ભાવકુશમાં ની સામલાને સુકીને કરાવું છે .

અમથા

12 ભકતના ભોભીલા ની સીવામાં વાવવાન જ્યા નીકલે છે . ભકતુન નો પરિવચાન કરી
 ભકતના ઉચિંલા ની અંકલિ સીવા કથા છે . ઉચિંલા સુકાની તેના ભલા ની કોંક સીવાથી
 આવતા કુચી છે . ભકતના ને આ સીવામાં કોઈને અને પતિના વિચીન ની વિચાર કરતા
 તેનું કોંકુ વિચાર કથા છે ; પદ્યુ ભાવિ અંકલી પરસંચન ઉચાલી ઉચિંલા પીતાના ભવાન
 અનુભવ ભાવક કીલાય કીરવે ઉચી છે . આ વાચતવિકા ની પદ્યાવલી સીરતે
 સીરતે નથી , પણ કોંક ભકતુનુ તરીકે તે પરિસ્થિતિ જે કીરવે છે અને ભકતના ની તેના
 અકાર્ય માં આથ આવી છે . ઉચિંલા ના કીરવે પીતાના સમપત્યનુભવ કરતા ભકતુકુલવું કીર
 વકારે વણું છે . કાચું કીરવે તો તે પતિ ભકતના ને વનમાં કર્યાં કોંકી રાષી કીર . તે ભા
 માટે વગર કોંકી ભકતુકીરવે સીરતે ભકતીલા . ભકતના ની કીરવે કોંક વરણ વાવવાન કીર ?
 પણ ભકતનામાં કીરવે અકાર્ય અને અંધુપ્રીન વકી કી તો સીરતે વિચીન અકાર્યકાર્ય સત્તે
 ઉચકર વાવના ઉચિંલામાં છે .

લવી. દીસાળી ગ્રીલિર પંત ભાઈ મળા ની 'અમાજ અમાલ ઇંદ' ની સ્થાપના કરેલી. આ ભંદરાની ઉલ્લેખ પણ હિંદુ અમાજમાંથી નાત-અત અને અસ્પુરતા હર કરવાની હતી. તેમની હરેક યાગવલ માં ભંદુભાવ અને આમાજિક અમાલતા ન ઉલ્લેખવાની હતી. તેમની સ્પરસ અમાલતા હતા કે અમાજ માં ઉલ્લેખનીય ની ભેદ, અલિવાદ અને અસ્પુરતા ન હલેવાં કીરેલે તેમજ હરેક વ્યક્તિ ની અમાજ તક અભવી કીરેલે. હેલામાંથી અસ્પુરતા અને આમાજિક વિખમતા હર ઘણી ની ન હેલ ની ન તિક્કલ વાલે. આમાજિક અમાલતા અભાવ એ હેતુ થી ન આ ભંદરા હેલવ ઉલ્લેખ કરવાના પુલેલિત હીલ અસ્પુરતા નાં લગભ વીલિકલિલિ હી કરાપવાં, ગભેભીત્તવ, ભજુદભીલન, આંતરજાતિય લગભ પ્રીતસાલન આપવું - સીવા અનેક ઉલ્લેખો દીસાળી કરાઈ હતા. આ ગેતે આમાજમાંથી હરેક યાગવલ હીલ અમાજ માં ભંદુભાવ, આમાજિક અમાલતા, સીકાતમતા અને અમાલતા ના નિર્માણ માં ઘીલાલન આરંભુ હતું.

૨૫ ઉપાલિ ઠાકુરકુમારે ની પરિચારક હતી. ઠાકુરકુમારે એ કલિલવલ્લુ ની દીસાળી વલવલાં મલેલાં પીતાનાં આલુખળી ઉતારે ઉપાલિને આર્યાં અને તેને પાકા વાલ જવા કરવું. આર્યાં આલુખળી તેની આજુવિકા આરે પુરતા હતી. ઉપાલિ નિરકાવલ પરિચારક હતી. પાકા વલલાં તેલે વિચાર્યું કે પીતે નગર માં પહોંચલે ત્યાં તેને અંકલો કીરેલે આર્યાં સીલ વિચારલે કે આ અલંક ઉપાલિ કુમારે ની આવી નાખી તેમનાં આલુખળી લલને નાસી આલ્યો હે. કિલ રલાલાવ ના આ કુમારે આવી હકીકલ અલ્યાં વગર તેને ત્યાં ન પુલે કરી નાખલે. ઉપરાંત ઉલ્લેખ વિચારના ઉપાલિ ની વલ્યું કે અપલવાર લીલાવાં આભીરલા ઠાકુરકુમારે અલંક ની ત્યાગ હી તિક્કુ અભવા નીકલો વલયા લીલ ની તેના કીવા આમાજ અભાલે વલલાલેલો હી કીલ ગભલો? ઉપાલિ આમા અલંકાં નિર્માલે હતી. તેલે આલુખળ ની પીરલી સીક તીક પર લરલાલ. પકી ર્યાંથી પાકા કરીને નિર્માલે ઉપાલિ ઠાકુરકુમારે ની સારી મલરમા લેવા તેમની આઈ સીકલ વાલ્યો. તેની આવી ઉલ્લેખ ત્યાગલાવના થી મલાવિત ઘલેને કુમારે એ ઉપાલિ ની પીતાની આઈ લંકલો અને તેને અંકલ અલેલા આપવાની લગભવ મુલેને લિનંતી કરે. ઉપાલિ ની વલ્યાં નિરકા અને ત્યાગલાવના ની કારણે તે ઠાકુરકુમારે ના આલે ની પાત્ર અલ્યો.

આલવા

૨૬ વામુલા માં કીલવલી પાકીલ કુલાની એ પીતાના ગામલા હીલો ને વલરજ અને વલેઅમુકલ કરવાના હી. તેમને અલિરલુ અને અંકલે અનાવલાના હી. તેમનાં અગાલ અને આલમ હર કરવાનાં હી. તેમની પીતાનાં ગામની હલાવલેલો અનાવલાં હી. ગામ પીતાની કરવી સીકી પીતે ન લલમલ કરી લાકે એ ગેતે તેમને કીલવલાનાં હી. કુલા આરે સીકા માં સીકી કરલિલાત થી અલાવલાં હીઅવલાનું હી. આ ગેતે તેમને કીલવલી ને લાલલેલાનાં લાંચી ગલેલાં ગામલાં ની કરી પાકાં લીલાં વાલ સીકાં પીતાનું ઘીલાલન આપવાનું હી.

વિભાગ ૨-૮

૨૬ સુતાલ - ખાલા - પેટાળ

૨૭ સરતી - સરિખી - સમપાત્ર

૨૭ લીલન - ચક્કુ - ભરત

૨૮ આચર્યો - કૌતુક - અચરજ

૨૯ રજની - તિલા - ભાંડો

૩૦ જી. બાબામહેલ બાંધીકર ની ગુરુભક્ત ભાષણ ન હતી.

૩૧ ખાલી વિદ્યા ભાગવારી પુત્ર તિલાવિમાની ઘર ગાયો ન હતી.

૩૨ શેરી મુલ્ય કરું હોય, તે પચાસ પહેલી કેડે !

૩૩ માધી કાળી રાત્રિ નું ભાણું હતું.

૩૫ પશ્ચીમ નું તિર્કીલા ઘવાનું જ છે.

૩૫ ટીથામલ

૩૬ પસારતી

૩૭ વિરજ

૩૮ કુંડી

૩૯ વાનરાઈ (વાનરાજી)

૪૦ વાનરાની કુંડી

૪૧ મુસાકરી

૪૨ ની મંડલ

૪૩ અભિજીત : મુદ્દા

44 ક્ષીણ : કાળી (આણી)

45 ઝીના કિણકા અંગાઝી વાસ આવતી હતી.

46 જ

47 વાંચતાં - વાંચતાં

48 જીવંતી

49 જ

50 વાંચનાર - લખનાર (અલિપ્ત કૃત)

51 સ્કૅલ વડવું - આકાશમાં ઉડવાઈ માં ઉડવું

વાક્ય સંકેતવાઈ નિર્ણય લેવાઈ ની આજી સ્કૅલ વડાવી રહ્યા છે!

52 ઘોષવાઈ જવું - ભાવાવેશ માં બોલી ન શકવું.

વાક્ય નાથિકા ડોલની પંજરની આજી જવાબ આવતાં ઘોષવાઈ ગઈ!

અથવા

52 ચળચળાઈ થવી - તાલાવેલી થવી

વાક્ય ભાગુવાઈ ની કીલ જાડી કૈસ પણ વચ્ચે લેવાઈ ના પુત્ર ની જીવાની ચળચળાઈ થઈ ગઈ!

53 વચાઈ ખેંચાઈ તો જી કાઠી ની પણ બચાઈ નીચાઈ.

54 અજાણ ઘેરવે પોતાનો અભિપ્રાય વ્યક્ત કર્યો.

55 અનુરૂપની માતાની શબ્દોને જાણે પાઠે કર્યા.

56 (1) એં પાંતી ની સીજ ભાલી.

(2) એં કરાઈ મુદી વાંચા કર્યું.

57 (1) કું કાલકાંતું કૂલ છું.

(2) સર્વે કું રજમાય હીન ગાતાની નથી.

- 69 બીજું પાઠાલપાત્રું આ છે. "શાશામાં હાલમાં પ્રવેશ્યું છે. જે કીર્તિપાત્રા રીતે સગાવાન
 68 ની સાક્ષાત્કાર કરવાની. ત્રીજું પાઠાલપાત્રું આ છે. "સામાજ્ય વીકી પદકોલા ની એક
 જડ પદાર્થ - અમુક ભેદાની, ઓલવી, વગી, પર્વતી અને નહીંવળેલા વાનીલા અમુક અમલ
 છે. પણ હું પદકોલા ની સાક્ષાત્કારે ભેડું છું.
 70 તેમની દરિયાર ની સાક્ષાત્કાર કરવાની ઝંખના છે.

71 ચીપ્કોટ :- દરિયાર ની સાક્ષાત્કાર

72 માણું કાલ જુવે છે ન જુવે, તેની કલ્પ કરે ન કરે, અને હાલવાની
 આવી કે ન આવી, તોલે હું અંખુલ્ય વિચારાની વાજ કરીશ. કહીશ તોય કોઈ
 આદે ની કીચ કે આવી "કોઈની પદલ" કીચ તો હું અમલા વિચાર પી
 કરીશ. એ માણું પીચક વાજ છે.

ચીપ્કોટ :- આવી અકો

73 આરલે ભુદા તો કોર, પણ પદી શીદ કોચાન ની દંડે તેવું તેમણે કર્યું. થીડા વિચાર
 પછી એક સવારે વિચુલાઈ એ અને પોતાને ત્યાં બીલાઓ અને એ જ વાજી ની વીર
 આવીલ પેલું આપું આઈું ખાનું ભાંગીલ અને વાજાની ની કર્યું. "આ કીયું? કોના અવચારે
 આવાથી પેલાં કાંતાવરેન ની ત્યાંથી કીકીનું લાવેલ આપું કીયું કાપતી હતી ત્યાં
 અચાનક તેવું ખાનું વાજી ગયું અને આપુ તેના હાથમાંથી સરડી આવી વાજુ કીડી
 પડ્યું. આઈું ધવું કે તેની વિચુલિ વિજામાં ન કીડ્યું, નહીંતર તે આઈું કોના ની સારી
 માં જ પૂંપી જત! વાલા વાઈ, આણું અચાલી તે આઈું કોના ની કાલીમાં જ પૂંપી જત
 વાલા વાઈ, આણું અચાલી વાલાવર નું ન લાયા હીત તો? હવે તણું લઈ આલો
 ત્યારે અને સાથે લઈ જશે. હું પેલા હાસમ કરલણીવાલા ની ત્યાંથી આઈું આઈું
 આપાવીશ."

विभाग 3-E

74

पंजाब औसाखरी

पंजाब स्कूल नी लोके

नवीन, अमरावाट

लाडे-

प्रति श्री,

उपनिवेशक श्री,

उद्योगविभाग औपनिवेशिक,

अमरावाट.

विषय :- पीढा ना सुई पाणी नी व्यवस्था करवा जायत.

माननीय श्री,

अविनाश साहेब जगजापानुं डी, अमाही पंजाब औसाखरी
होल्या 25 वर्षे ही ह्या विस्तार मां आदीली हे. अमाही आहुल्यातु
अमराव औसाखरी ओ अनी पला मोटा उमेर अनी राया हे. केंमां आ
2000 कुटुंबी अमराव करी पटवा हे.

होल्या 7 अविनाशची अमावा विस्तार मां उमळी, हाडिती
कीवा रीत नुं प्रभाला परीत करवा ओ कीवा अली हे. हीकी हाके आ रीत
अहानो कती करवा हे. लपान करवा आहुला पडतुं डी, अमावा हाडे
विश्व हीडा अमराव परीलां थरीला ओरकास अमाही राडर नी आरपि ला
पीढा ना पाणी नी आरपि लाडिन ना कीडिच ही अनी पडनी कतीवा प
आ रीतजाया नी विचलित मीहा घवा पाणी हे.

ह्या विडर विचलित अंकी अमली अमावा लाली पीढा ना सुई
पाणी नी व्यवस्था ह्या लोकांओ रीपेड करी, अत्ताडे करी आपला विनांती
आपला अमावा नी अवेका एड.

लि. (आपली विड)

पुस्तक पंजाब औसाखरी

75

उरलांड अगुवो निव्व सुवात नथी होलां ? हेडपुडि घाव, हातां अिवाली आका
आहोई शीवत ही घनागनी हवीं नथी होती ? नी वाडित लावाएत नी पेडे सुआवुन
नथी उरती होती ? अेकनी रविनाडित अहवा नथी होती ? आहोई अहान नथी होतो
कावत हेतुं हे, तेतुं तुं करी अेकनी अंतोष आपी हाडतुं हो ?

अथवा

75

अगुवो सुवात सुकी विना हाडव नथी. केंअ अमाक मां पडीपडारी
अकनी नी केंतुं अहवा हे. तेतुं क अहवा आवा सुवात मां सुकी तुं
सुहली अंकाडी, उनिवाए आडे तुं लाडतुं, लवाएत आडे नी औपदि अी
पुठत अरिना आडे उम- हून, आन नी काव सुकी नी वेन हे. पडुपंती

જું શુભન પણ વૃક્ષો વ્યાપારિત છે. વૃક્ષો જું જાન શરૂં આપડી સીવજ
 કલક છે. કોના લદુ વૃક્ષો વાલી સિદ્ધું કીટલું જાન શરૂં સીવલી અગુરુ
 શુભન ની કોવિ ની પગલી કામકી ન છે. વૃક્ષો જું અલપ આગુ શરૂં પણ
 વૃક્ષ કીટલ ના કીટક કાચકા અને મુલત આમલ કાલી વૃક્ષોના જાન
 ના અલકાલ આપડી કીટલિ. કું તો સીવું આનું કું કે અલકાલ વાકીલ
 પૌતાના કલકાલિવમે એક વૃક્ષ વાલી કલકાલિવન ની કીટવલી કલકાલી કૈવ
 પડિ તો આ કૃતિ કૈલી અલકાલ વાને !

(કલ) તીપીનામાંથી કીટ એક વિવલ ઉપર આલકૈ 250 કાલકીમાં વિલંકા વાપી.

* "સીંધવારી ની પાકલ સાં તીપીનાં અલકાલો જું શુભન"

શુદ્ધા ૩- શુભન શરૂવિવલ ની પીજલકલુઅીના અલકા વાલી - સીંધીલ,
 કીટલ, વીસ, કીટલી - વાન વાડાં, - કીટકમાં અલકા વાલી - વાલ
 જની આર્કીક મુલકીલીલી - વાલીવાલ વાલી.

* "ગીરમ મલકાલન"

શુદ્ધા ૩- અલક પ્રકલિ જું વીડી અલકા - વિલંકા અને વિલકા ઠાલિ - પલુ - પાંપી
 આલો ઉપર આલકાલ વાલી ની આલક - વીવાલ - કીટલી - કીટલી -
 વાલકાલકાલકાલ વાલ આલક - વાલી ની આલકા કાલે ની વિલિલ પ્રકુલિ
 - શુભ ની કાલીલી.

* "કાને ગાને કીટુ તાલી કૃતિ"

શુદ્ધા ૩- શુભન ની સીંધી મલકા નો તાલકી કીટલી કીટલ - આલકાની આલકા -
 કુલકીકાલ - કીટલ કીટલ અને કાલકાલી કૃટ - કીટલમાં અલકાલી
 તથા વાલીવાલો કીટકાલ.